

Sygn. akt: I C 587/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący SSO Rafał Kubicki

Protokolant sekr. sąd. Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2018 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa B. W.

przeciwko M. S. (1) przy udziale A. K.

- interwenienta ubocznego po stronie pozwanej

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. S. (1) na rzecz powódki B. W. kwotę 170.000 (sto siedemdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 21 lutego 2018 r. do dnia zapłaty,

II. umarza postępowanie w zakresie kwoty 150.000 zł,

III. oddala powództwo w pozostałej części,

IV. nakazuje ściągnąć od stron na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w O.) tytułem kosztów sądowych kwoty:

- od powódki B. W. – 66.531,05 zł, przy czym kwotę tę nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego w punkcie I.,

- od pozwanej M. S. (1) – 8.501,15 zł,

V. zasądza od powódki B. W. na rzecz pozwanej M. S. (1) kwotę 11.150,11 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

VI. zasądza od powódki B. W. na rzecz interwenienta ubocznego A. K. kwotę 12.783,55 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Rafał Kubicki

Sygn. akt I C 587/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 października 2016 r. powódka B. W. wniosła o zasądzenie od M. S. (1) kwoty 1.500.000 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienia liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje żądanie wskazała, że pozostawała z A. K.

w związku konkubenckim w latach 1995-2012. Konkubent powódki był właścicielem nieruchomości gruntowej przy ulicy (...) w O., na której w okresie 1998-2010 para wybudowała pensjonat, gdzie do 2012 r. wspólnie mieszkali. Środki finansowe przeznaczone na budowę pensjonatu pochodziły między innymi ze wspólnej działalności gospodarczej oraz majątku osobistego powódki. Powódka poniosła połowę kosztów budowy i urządzenia domu. Po rozstaniu

konkubentów, A. K. zawarł z pozwaną M. S. (1) związek małżeński, a następnie umową darowizny sporządzoną przed notariuszem darował żonie ww. nieruchomości przy ulicy (...) w O.. Jako podstawę prawną swojego żądania powódka wskazała przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu. Wysokość roszczenia uzasadniła tym, że w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przeciwko niemu (powódka podała sygnatury akt) A. K. podał wartość nieruchomości na kwotę 3.000.000 zł i na taką kwotę opiewa wycena nieruchomości dokonana w postępowaniu egzekucyjnym, a ponieważ połowę kosztów budowy poniosła powódka, należy jej się ta połowa.

W odpowiedzi na pozew, M. S. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W ocenie pozwanej, wytoczone powództwo jest bezzasadne i nie znajduje podstawy faktycznej i prawnej, a tym samym nie zasługuje na uwzględnienie. Pozwana przyznała, że otrzymała od męża A. K. w drodze darowizny nieruchomość położoną przy ulicy (...) w O.. Wskazała, że powódka nie poniosła nakładów na rzeczoną nieruchomość, albowiem nie posiadała majątku ani oszczędności, które pozwoliłyby sfinansować kosztowną inwestycję. Całym przedsięwzięciem od strony technicznej i materialnej zajmował się A. K.. Wszelkie dokumenty urzędowe obrazujące etapy budowy pensjonaty były wystawione wyłącznie na niego. W okresie budowy pensjonatu mąż pozwanej, a wcześniej konkubent powódki, osiągał wysokie dochody zarówno w Polsce, jak i na terenie Niemiec, bowiem był wicedyrektorem w fabryce (...) Sp. z o.o., a w 1997 r. założył działalność gospodarczą. W ocenie pozwanej budowa domu zakończyła się w 2005 r., a od 2001 r. powódka była zatrudniona w firmie (...) za minimalne wynagrodzenie. Działalność gospodarczą powódka założyła dopiero w 2006 r. jako (...) B. W. Sp. j. – czyli już po zakończeniu budowy. Wspólnikiem tej spółki był A. K.. W 2006 r. powódka wraz z konkubentem posiadali już dwoje dzieci i cała uwaga powódki była skupiona na opiece i wychowaniu dzieci, a nie na osiągnięciu dochodów. W ocenie pozwanej, powódka nie sprostала ciężarowi udowodnienia istnienia swojego roszczenia ani co do zasady, ani co do wysokości.

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2017 r. na wniosek strony pozwanej, Sąd zawiadomił A. K. o możliwości wstąpienia do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego. Pismem procesowym z dnia 20 lutego 2017 r. zgłosił swoje wstąpienie do sprawy i wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania. Wskazał, że od 1997 r. zatrudniał pracowników w swojej firmie PHU (...), którzy część prac wykonywali w domu, jak sprzątanina, gotowanie, opieka nad dziećmi, pozostała część pracowników pracowała na rzecz PHU (...). Powódka pomagała w prowadzeniu działalności A. K. w zakresie finansowym, dokonywała uiszczania opłat, zobowiązań

i pilnowała o ich terminowe płaćenie. W tym celu interwenient uboczny przekazywał powódce odpowiednie ilości środków, których powódka ostatecznie nie regulowała. Pozostał w konsekwencji ze znacznym zadłużeniem. W styczniu 2004 r. powódka pożyczyla od (...) S. kwotę 130.000 euro na wytwarzanie upraw rolnych w K.. Po rozstaniu powódki z interwenientem ubocznym zawarli umowę, w której A. K. przejął na siebie dług powódki wynikający z umowy D. S., który spłacił w kwocie 20.000 euro.

Postanowieniem z dnia 28 marca 2017 r. Sąd uwzględnił zgłoszoną przez powódkę na rozprawie opozycję i odmówił dopuszczenia interwenienta ubocznego do udziału w sprawie. Na skutek zażalenia interwenienta ubocznego Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 7 czerwca (...). zmienił to postanowienie i odmowie oddalił opozycję powódki przeciwko wstąpieniu interwenienta ubocznego i zasądził od niej na rzecz interwenienta ubocznego zwrot kosztów wywołanych postępowaniem zażaleniowym.

Pismem procesowym z dnia 20 października 2017 r. powódka cofnęła pozew w zakresie 150.000 zł, wskazując przy tym, że A. K. zapłacił wspólny ich dług wobec A. R.. Na rozprawie w dniu 20 listopada 2017 r. pełnomocnik pozwanej i interwenienta ubocznego wyraził zgodę na częściowe cofnięcie pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1981 r. do 1992 r. A. K. przebywał w Niemczech. Tam zajmował się handlem autami i prowadzeniem restauracji. W 1992 r. wrócił do Polski. Z przywiezionych pieniędzy wybudował kamienicę przy ulicy (...) w O.. W okresie od 1 grudnia 1992 r. do 31 sierpnia 1997 r. był zatrudniony na stanowisko vice-dyrektora w pełnym wymiarze

czasu pracy na umowę o pracę w firmie (...) w L. (fabryka mebli świerkowych). Otrzymywał rocznie wynagrodzenie w następujących kwotach (należy uwzględnić denominację złotego od 1995 r.):

- w 1992 r. – 31.000.000 zł,
- w 1993 r. – 516.700.000 zł,
- w 1994 r. – 1.132.383.600 zł,
- w 1995 r. – 121.317 zł,
- w 1996 r. – 117.988 zł,
- w 1997 r. – 84.796,20 zł.

Bardzo dobrze zarabiał i uchodził za majątnego człowieka. W firmie tej posiadał udziały, które w 1997 r. sprzedał.

(dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 72, zeznania świadka A. K. k. 196v-197, zeznania świadka M. P. k. 245, zeznania świadka T. D. k. 281-282)

W okresie 1993–1994 r. powódka prowadziła dwie działalności gospodarcze, z których dochody nie były przedmiotem argumentacji w sprawie.

(dowód: zeznania powódki k. 881)

W okresie 1994-2000 A. K. prowadził działalność pod nazwą (...). Była to fabryka kółder w S.. Na terenie fabryki były zabudowania i zakład produkcyjny. W 2000 r. nieruchomości, w której prowadzone było przedsiębiorstwo, została sprzedana.

(dowód: zeznania świadka A. K. k. 197v, zeznania świadka T. D. k. 282)

W dniu 1 stycznia 1995 r. powódka rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą (...) z siedzibą w O.. Przedmiotem działalności był handel hurtowy i detaliczny odzieży, galanterii ozdobnej, obuwa, dziewiarstwa, bielizniarstwa, kosmetykami, tkaninami, eksport i import oprócz towarów, których obrót wymaga koncesji lub zezwolenia. Miejszem wykonywania działalności była (...) U. przy ulicy (...) w O..

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 22 grudnia 1994 r. koperta k. 95, zeznania powódki k. 881)

W okresie prowadzonej powyższej działalności powódka poznała A. K.. Powódka miała wówczas 21 lat, a jej partner 39 lat. W okresie od 1995 r. do 2012 r. tworzyli nieformalny związek. Para tworzyła zgodny związek. Konkubenci początkowo mieszkali w kamienicy w O., przy ulicy (...). W 1996 r. urodziło im się pierwsze dziecko – syn J.. Powódka zajmowała się w tym czasie opieką nad synem (bezsporne).

Za pieniądze ze sprzedaży udziałów S. (...) Company, w dniu 17 kwietnia 1997 r. A. K. założył jednoosobową działalność gospodarczą (...) Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...). Głównym jej przedmiotem była sprzedaż drzwi hiszpańskich. W 1997 r. z oszczędności wybudował kamienicę na ulicy (...) w O.. Potem wynajmował i z tego tytułu pobierał czynszu najmu 10.000 zł miesięcznie. W tym czasie utrzymywał dom w I. i w (...).

W każdym z tych domów miał pomoc domową. W ramach firmy PHU (...) w okresie 1997 – 1998 r. zatrudnił 6 pracowników na umowę o pracę lub umowę zlecenie. Część tych pracowników pracowała w domu interwenienta, zajmując się gotowaniem, sprzątaniem, opieką nad dziećmi, a część wykonywała pracę na rzecz firmy (...). Z uwagi na poczynione inwestycje w zakresie budowy kamienicy, musiał brać kredyty w celu zakupu drzwi hiszpańskich i prowadzenia działalności.

(dowód: wydruk z (...) k. 66, zeznania świadka I. Z. k. 116, zaświadczenie ZUS z dnia 16 stycznia 2017 r. k. 141, zeznania świadka A. K. k. 197, zeznania świadka B. M. k. 245v, zeznania powódki k. 892)

Dnia 14 października 1997 r. umową sprzedaży zawartą przed notariuszem M. S. (2) z Kancelarii Notarialnej w O., A. K. nabył do majątku odrębnego prawo użytkowania wieczystego działki niezabudowanej oznaczonej numerem (...) za cenę 29.630 zł. Pieniądze pochodziły z jego majątku osobistego.

(dowód: akt notarialny Rep. A (...) k. 13-21, oświadczenie pełnomocnika powódki k. 114)

Wolny czas konkubent powódki spędzał na jachtach. Brał udział w regatach. Miał wówczas sponsora firmę (...), która mu płaciła kilkadziesiąt tysięcy rocznie. Miał także swoją załogę regatową. Zajmował się także produkcją i wyrobem łódek. Kupował kadłuby, uzbrajał je, trochę na nich pływał, a potem sprzedawał np. do Szwecji.

(dowód: zeznania A. K. k. 198, zeznania świadka R. R. (1) o k. 245v, zeznania świadka T. D. k. 282)

W okresie od stycznia 1999 r. do grudnia 2012 r. działalność A. K. pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) zatrudniała 21 osób na umowę o pracę lub umowę zlecenie. Konkubent powódki zajmował się głównie handlem drzwiami hiszpańskimi. W dalszym ciągu część osób zatrudnianych wykonywało prace domowe w domu A. K. i powódki.

(dowód: pismo z ZUS z 26 sierpnia 2016 r. k. 69, pismo z ZUS z 17 stycznia 2017 r. k. 142-143, 144, 145, zeznania świadka A. K. k. 196v, zeznania świadka T. D. k. 281v-282)

Decyzją Urzędu Miasta w O. z dnia 5 lipca 1999 r. Nr (...) został zatwierdzony projekt budowlany i wydane pozwolenie na budowę pensjonatu dla obsługi turystycznej przy ulicy (...) na działce (...) na rzecz A. K.. Prace budowlane rozpoczęły się 6 września 1999 r.

(dowód: decyzja UM w O. nr (...) k. 67)

W 1999 r. A. K. sprzedał dom w I. za 40.000 marek. W grudniu 1999 r. zalany był ostatni strop nad parterem pensjonatu .

W kwietniu 2001 r. stała więźba i dach bez pokrycia. Od maja 2001 r. wstawiane były okna. W 2002 r. został wykonany garaż, dwa pokoje i łazienka nad garażem, a także piwnica pod garażem. Wówczas 1/3 domu była gotowa do zamieszkania. Powódka wraz z konkubentem i synem się tam wprowadzili. Po wprowadzeniu się powódka zajmowała się urządzaniem domu. W tym celu jeździła synem na zakupy.

(dowód: świadka A. K. k. 197, zeznania świadka J. H. k. 244v, zeznania świadka M. P. k. 245v, zeznania świadka R. -892, R. k. 246, zeznania świadka A. M. k. 282v, zeznania powódki k. 891v0)

Jedną z zatrudnionych osób w firmie (...) była powódka. W okresie od 1 czerwca 2001 r. do 21 marca 2012 r. pracowała na umowę pracę. W tym okresie otrzymywała minimalne wynagrodzenia za pracę. Pensja powódki szła do „wspólnego portfela” konkubentów.

(dowód: zeznania powódki k. 891v, pismo z ZUS z 26 sierpnia 2016 r. k. 69, pismo z ZUS z dnia 17 stycznia 2017 r. k. 142-143, 144, 145,

Już w 2003 r. powódka dzierżawiła nieruchomość rolną, na której uprawiała groch i jarmuż. W tym okresie była dzierżawcą 109 ha. W tym okresie głównym zbywcą upraw powódki była Chłodnia (...). Prace na roli wykonywał V. S.. Był zarządcą gospodarstwa. Przy zbiorze upraw pracowało 20 kobiet. Ze sprzedaży roślin w 2003 r. powódka na współpracy

z Chłodnią (...) otrzymała kwotę 420.000 zł. Pieniądze zostały przeznaczone na zakup sprzętu do uprawy roli. Czynsz za traktor rocznie wynosił 15.000 euro.

(dowód: umowa kontraktacji nr (...), umowa z Chłodnią (...)/(...), faktury za okres od sierpnia 2003 r. do grudnia 2003 r. koperta 95, zeznania powódki k. 892-892, zeznania A. K. k. 883)

W 2003 r. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości, której budowa spornego domu dotyczyła, zostało przekształcone w prawo własności, a koszty przekształcenia w kwocie 72.730 zł obciążały A. K..

(dowód: postanowienie k. 437, decyzja o przekształceniu k. 103)

W dniu 1 stycznia 2004 r. powódka zawarła z D. S. umowę pożyczki. Na mocy tej umowy S. pożyczył powódce 130.000 euro w celu sfinansowania środków wytwarzania i utworzenia zakładu uprawy warzyw w K.. Pożyczka miała zostać spłacona do 31 grudnia 2004. Powyższą pożyczkę spłacił interwenient uboczny z pieniędzy otrzymanych ze sprzedaży kamienicy na Górnej.

(dowód: umowa pożyczki k. 156, 157, umowa z dnia 12 marca 2012 r. k. 158, oświadczenie pożyczkodawcy k. 159, zeznania świadka A. K. k. 197v)

W 2004 r. z wziętego kredytu oraz z pieniędzy pożyczonych od A. R. (syn V. S.) powódka po raz pierwszy kupiła ziemię od Agencji Nieruchomości Rolnych oraz od osoby trzeciej G. K.. (...) położone były w G. – gmina G. oraz w K.. W dalszym ciągu część nieruchomości dzierżawiła. Kontynuowała profesjonalną działalność rolną w zakresie upraw jarmużu, groszku i pszenicy. Zobowiązania z tytułu kredytu rolnego wynosiły 20.000 zł kwartalnie plus odsetki zmienne. Sprzęt do pracy na roli był dzierżawiony od Chłodni (...) oraz od V. S.. Za dzierżawę sprzętu powódka ponosiła koszty. W latach 2004-2005 zawierała umowy kontraktacyjne na groch, pszenicę, jarmuż celem sprzedaży wyprodukowanych przez siebie roślin.

(dowody z koperty 95, w tym trzy akty notarialne Rep. A (...), Rep. A (...), Rep. A (...), Rep. A (...), umowy sprzedaży, kontraktacji nr (...), PM-Sz/(...), nr (...), zeznania powódki k. 892)

W dniu 5 marca 2005 r. powódka zarejestrowała jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...). Średnie miesięczne saldo rachunku firmy powódki wynosiło 12.006,51 zł. Miejszem wykonywania działalności był O., ul. (...). Natomiast adresem zakładu głównego były Ś., (...).

Od 2005 r. w domu na ulicy (...) zatrudniona była pomoc domowa, która zajmowała się sprzątaniami domu, praniem, gotowaniem i opieką nad dziećmi – do czasu pojawienia się niani. Pracę tę wykonywała w ramach pracy w firmie PHU (...). Powódka też wykonywała prace domowe. Z czasem do opieki nad dziećmi zatrudniona została niania. W tym czasie dom był już wykończony z wyjątkiem jednego pomieszczenia (pobocznego salonu) i jednej łazienki.

(dowód: zaświadczenie z dnia 16 sierpnia 2005 r., opinia o rachunku powódki koperta 69, odpis z KRS k. 76-79, zeznania świadka I. Z. k. 116, świadka A. K. k. 197-197v, zeznania powódki k. 881-882)

Następnie jednoosobowa działalność gospodarcza (...) przybrała inną formę prawną. Od dnia 26 kwietnia 2006 r. powódka razem z A. K. prowadzili wspólnie działalność gospodarczą w (...) spółki jawnej (...). Udziały wspólnicy mieli po połowie. Działalność dotyczyła produkcji mebli, sprzedaży hurtowej realizowanej na zlecenie, sprzedaży hurtowej artykułów użytku domowego i osobistego, sprzedaży detalicznej pozostałej w wyspecjalizowanych sklepach oraz obsługi nieruchomości. Działalnością zajmowali się jej wspólnicy – powódka i A. K.. W chwili przystąpienia konkubenta (...), firma miała niespłacone zobowiązania. Jednym z kontrahentów (...) B. sp. j. był A. R.. Wspólnicy (powódka i A. K.) pożyczili dwukrotnie pieniądze niezbędne do produkcji mebli. Pierwszy kredyt powódka pożyczyła na swoje nazwisko w kwocie 35.000 zł. Drugi kredyt był wzięty na (...) B. sp. j.

(dowód: zaświadczenie z dnia 16 sierpnia 2005 r., opinia o rachunku powódki koperta 69, odpis z KRS k. 76-79, zeznania świadka I. Z. k. 116, świadka A. K. k. 197-197v, zeznania powódki k. 881-882)

W okresie trwania budowy od 1999 do (...) finansowanie odbywało się ze środków pochodzących z majątku A. K., w szczególności z bieżącej działalności jego firmy PHU (...). Interwenient uboczny z tytułu prowadzonej powyższej działalności dysponował dochodem:

- a) w 1998 r. – 95.235,01 zł,
- b) w 1999 r. – 30.750,46 zł,
- c) w 2000 r. – 70.218,94 zł,
- d) w 2001 r. – 26.878,47 zł,
- e) w 2002 r. – 32.023,47 zł,
- f) w 2003 r. – 0 zł,
- g) w 2004 r. – 76.504,78 zł,
- h) w 2005 r. – 0 zł,
- i) w 2006 r. – 100.639,08 zł.

(dowód: deklaracje podatkowe interwenienta ubocznego k. 837-856)

W okresie trwania prac budowlanych domu przy ulicy (...)

w O., A. K. zawarł wiele umów dotyczących świadczenia różnego rodzaju usług i mediów. Pokrywał także w ramach prowadzonej przez siebie działalności PHU (...) zakup materiałów do budowy domu w latach 1999-2001 jakie jak: montaż dachu, poszycia dachowego, obróbka blacharsko-rynnowa, (kołki, kątowniki, papa izolacyjna, profile, grunty, wełna, pianka, płyt (...), zaprawa, kleje, styropian, kołnierze, siatki z włókna szklanego) papa, drobne elementy elektryczne, rurki, złącza, łączniki rozporowe, cement, elementy budowlane, beton komórkowy, gazobeton, cement, elementy metalowe (gwoździe, druty, pręty, kątowniki), wapno, piasek kwarcowy, pustki, zakup drewna, drewna świerkowego, beton, abrizol, tarcica, materiały elektryczne (oświetlenia kompaktowe, przedłużacze, żarówki, szczotki, wtyczki, wyłączniki, przewody elektryczne, puszki, gniazdka, profile), kleje, zaprawy, listwy, płyty, kleje gipsowe, szlichta, podłogi, płyty pilśniowe, elementy hydrauliczne (rurki kanalizacyjne, mufy piaskowe, trójniki, kolanka, obejmy, płyty nastudzienne, kręgi, oleje ekoterm, płytki ceramiczne, gres, skrzynki rozdzielcze, rury, uchwyty, taśma, wodomierze, złączki, zawory, uchwyty do rozdzielacza, rozdzielacze, trójniki pcv), montaż instalacji hydraulicznej, wapno hydrauliczne, płyty wiórowe, schody składane, elementy niezbędne do wyposażenia łazienki (armatura łazienkowa, rurki, redukcje pcv, kopie, izolacje, zakup i montaż okien, farby gruntujące, szyby, szpachla, izobud, uchwyty, narożniki, siatki szklane, kołki z hakiem prostym, styropian, plastikol, cersenit, docieplenie, wiertarka udarowa, rękawice robocze, papier ścierny, klucze, brzeszczot, altax odgrzybianie, taśma, pędzel, szpachelka, zaprawa, gładź biała, grzejniki, kratki wentylacyjne, kity silikonowe, płyty białe, fugi, silikon sanitarny, baterie łazienkowe, kleje do płytek, umywalki, deski, farby, pędzle, spoina granitowa, zaprawa klejowa, pianki, kotwy, zawory, kolanka, klepka bukowa, kleje do drewna, glazura, terakota, płyty wodoodporne, farby, emulsje, gzyms, cekol, olej opałowy, kołki rozporowe, kołki w wkrętem, kształtowniki, wałki, płytki ceramiczne, gips szpachlowy, atlas szpachlowy, grunt zewnętrzny, grunt wewnętrzny, trójniki miedziane, złączki redukcyjne, siatka elewacyjna, siatka szklana, walcówka, lepik asfaltowy, beton, płyta perforowana.

W ramach zakupów powyższych towarów, A. K. ponosił także koszty transportu tych przedmiotów.

A. K. pokrywał zakup elementów dekoracyjnych takich jak: kinkiety, plafony, listwy schodowe, profile, szafka pod zlewozmywak, listwy prowadzące, pokrywał koszt monitoringu nieruchomości, na którym trwały prace budowlane, a także koszty energii tam dostarczanej.

Zakupy były dokonywane między innymi w Hurtowni (...), (...)L., Stalexport-zaptor s.a., M., Hurtowni (...) w O., R. - (...), Nadleśnictwo M., (...) Sp. z o.o. w O., (...) s.c., w O., Cegielnie (...) S.A. w O., P. F. w O., Spółdzielnia Handlowo-Usługowa, PPHU (...) w O., Hurtownia (...), (...) S.A., Zakłady (...), Hurtownia Elektryk, Zakład Usługowo-Produkcyjny (...) w O., Praktiker, (...) w O., O., (...) Sp. z o.o.

w O., Firma Usługowo-Handlowa (...) w O., (...) Sp. z o.o. w O., (...) -U (...) - (...) w O., D. w O., Handel Artykułami Żelaznymi, Armatura – D. w O., Zakład (...) w O., (...) S.C. w O., A. w O., (...) Sp. z o.o. w O., A. A. J. w O., (...), (...) Handlowy (...) J. W., (...) -U (...) w O., Zakład Usług (...) w L., Centrum (...) w W., Oddział w O., (...) S.A. w O., Zakład (...) w L., (...) Sp. z o.o. w O..

(dowód: umowa o świadczenie telefoniczne k. 302-304, umowa o wykonanie instalacji elektrycznej k. 307, zapewnienie dostawy gazu i przyłącza gazowego k. 308, faktury (...))

Budowa pensjonatu składała się z dwóch etapów. Pierwszy etap to stan surowy zamknięty w całości. Pierwsza część domu około 1/3 była wykończona i do gotowa do zamieszkania w lipcu 2001 r. Wówczas wprowadziła się powódka wraz z synem i A. K.

(dowód: zeznania świadka A. K. k. 196, zeznania powódki k. 881, zeznania świadka E. W. k. 115)

Wszystkie koszty jego ponosił A. K. były finansowane z jego działalności PHU (...) bądź osobiście przez Pana K.. Na przełomie 1999-2005 r. na budowę domu i jego wykończenie przeznaczył 250.051 zł.

(dowód: faktury k. 309-800)

Drugi etap budowy zakończył się na przełomie 2005/2006 r. W tym okresie nastąpiło właściwe pokrycie dachu i wykończenia pozostałej części dachu i wykańczanie pozostałej części (2/3) domu w środku, położony zostały podłogi, płytki, parkiet, pomalowane ściany. Montaż dachu, materiały do pokrycia dachowego, obróbka blacharska i materiały pomocnicze, system orynnowania (...) zostały wycenione na około 300.000 zł.

(dowód: faktura k. 310, protokół k. 311, umowa k. 312, kosztorys k. 313-318)

W 2005 r. powódka na prace wykończeniowe domu zapłaciła wg faktur 42.427,40 zł. Na powyższą kwotę składają się zaliczki za wykonanie prac, zakup i montaż kominka, elementy instalacyjne, agd, gres. Pieniądze ze sprzedaży upraw rolnych były przeznaczane także na bieżące utrzymanie rodziny.

(dowód: faktury wystawione na imię i nazwisko powódki, niezaprzeczone dowodu wpłaty zaliczek wykonawcom prac, faktury z 2006 r., przelew operacji zakupu agd w 2006 r. – koperta 95, zeznania powódki k. 882, zeznania świadka A. K. k. 196).

Córka konkubentów urodziła się (...) W tym roku rodzina pierwszy raz spędziła w pensjonacie (...).

(dowód: świadka A. K. k. 197, zeznania świadka J. H. k. 244v, zeznania świadka M. P. k. 245v, zeznania świadka T. D. k. 281-282, zeznania świadka A. M. k. 282v, zeznania powódki k. 882)

W sierpniu 2006 r. A. K. dokonał zakupu sprzętu agd w postaci płyty ceramicznej, płyty gazowej, zmywarki, młynka, wyłącznika pneumatycznego, zlewozmywak, baterie do kuchni, piekarnik, robota kuchennego, prowadnice, kuchenkę mikrofalową, automat do kawy i okap, chłodziarko-zamrażarkę. Łączny koszt zakupów to 51.180 zł.

(dowód: faktura k. 298, 299, 300, 301)

Po wybudowaniu domu na ulicy (...), był on wykorzystywany jako miejsce „siedziby” firmy (...), choć w rejestrze ewidencji działalności była ulica (...) w O..

Środki na budowę domu i jego wykończenie były traktowane jak wspólne – powódki i A. K.. Finansami firmy (...), jak również wspólnych działalności, zajmowała się powódka.

(dowód: świadka A. K. k. 197, zeznania świadka J. H. k. 244v, zeznania świadka M. P. k. 245v, zeznania świadka T. D. k. 281-282, zeznania świadka A. M. k. 282v, zeznania powódki k. 882)

Przychód powódki ze sprzedaży grochu i jarmużu w latach 2006-2008 r. wynosił około 400.000 zł rocznie. Z tej kwoty 170.000 zł wynosiły koszty związane z działalnością. W tym okresie najwięcej plonów powódka sprzedawała do Chłodni (...) i do T..

(dowód: deklaracje miesięczne PIT – 5L koperta 95, zeznania powódki k. 892)

W okresie trwania prac polegających na wykańczaniu domu powódka uzyskiwała następujący dochód z jednoosobowej działalności gospodarczej:

- a) w styczniu 2006 r. – 47.296,88 zł,
- b) w lutym 2006 r. – 7.520,97 zł,
- c) w marcu 2006 r. – 99.449,18 zł,
- d) w maju 2006 r. – 6.472,01 zł.

Powódka z 50% udziałami posiadanymi w spółce (...) Spółka jawna otrzymywała następujące dochody (minus oznacza stratę):

- a) w 2006 r. – (minus) 56,964,16 zł,
- b) w 2007 r. – (minus) 131.276,01 zł,
- c) w 2008 r. – (minus) 9.714,47 zł,
- d) w 2009 r. – (minus) 58.843,88 zł,
- e) w 2010 r. – 16.919,35 zł.

Powódka w ramach wykonywanej pracy w związku ze statusem pracownika w PHU (...) otrzymywała rocznie następujące kwoty (PIT 37):

- a) w 2006 r. - 5.245,66 zł,
- b) w 2007 r. – 9.930 zł,
- c) w 2008 r. – 12.177 zł,
- d) w 2009 r. – 13.977 zł,
- e) w 2010 r. – 14.469 zł,
- f) w 2011 r. – 15.297 zł.

(dowód: zeznania podatkowe k. 805-833, deklaracje PIT -5L koperta 95)

A. K. często spożywał alkohol, nawet codziennie. Syn powódki i A. K. uprawiał sport, grał w tenisa. W tym celu często wyjeżdżał do Niemiec. A. M. jeździł tam ze swoim ojcem, który w trakcie podróży się upijał.

(dowód: zeznania świadka J. H. k. 245, zeznania świadka A. M. k. 282v)

Od 2007 r. działalność PHU (...) przynosiła straty, jednak miała majątek, który był sprzedawany.

(dowód: zeznania świadka A. K. k. 883v, deklaracje podatkowe interwenienta ubocznego k. 837-856)

W dniu 1 lutego 2007 r. powódka rozpoczęła działalność gospodarczą pod nazwą (...). Działalność obejmowała hurtową sprzedaż perfum i kosmetyków.

(dowód: wydruk z (...) koperta 95)

W tym samym okresie (w 2007 r.) została założona działalność (...) Sp. z o.o.", której współdziałowcami i współwłaścicielami była powódka i A. K.. Powódka miała w niej 51% udziałów, zaś jej konkubent 49%. Biuro firmy były przy ulicy (...) w O.. Firma zajmowała się szyciem tapicerki jachtowej i była działalnością sezonową. Przynosiła dochód przez 4-5 miesięcy w roku od 10.000 zł do 20.000 zł.

(dowód: zeznania powódki k. 881, zeznania świadka R. R. (1) k. 245v-246, zeznania świadka T. D. k. 282,

A. K. zajmował się także sprzedażą sprzętu elektronicznego HI-FI z C.. A. K. wyjeżdżał w tym celu do C.. Powódka w C. była raz. W firmie finansami zajmowała się powódka. Działalność trwała 2-3 lata.

(dowód: zeznania świadka R. R. (1) k. 245v-246, zeznania świadka T. D. k. 282, zeznania świadka A. M. k. 283)

W 2006 – 2007 r. powódka dysponowała już 217 ha ziemi. Ze sprzedaży upraw rolnych miała 400.000 zł rocznie. W tym okresie powódka otrzymywała dopłaty bezpośrednie do gruntów rolnych w następujących wysokościach:

a) za 2006 r. – w łącznej kwocie 110.603,31 zł,

b) za 2007 r. – w kwocie 82.557,88 zł.

Pieniądze były przeznaczone na życie rodziny powódki, A. K. i ich wspólnych dzieci. Powódka nie trzymała pieniędzy w banku, tylko w domu – w sejfie.

(dowód: zeznania powódki k. 892)

Nieruchomość obejmująca działkę i dom jest warta 2.000.000 zł. Wartość działki to kwota 400.000 zł. W dalszym ciągu dom-pensjonat na ulicy (...) nie został oddany przez nadzór budowlany.

(dowód: zeznania świadka A. K. k. 196)

W dniach 24 kwietnia 2007 r. powódka sprzedała część nieruchomości rolnych osobie trzeciej za kwotę 844.000 zł.

(dowód z koperty 95: akt notarialny Rep. A (...) oraz Rep. A (...))

W roku 2007/2008 r. zastała zakończona działalność firmy (...) sp. j." z dużą stratą.

(dowód: zeznania powódki k. 881)

W następnych latach powódka otrzymywała dopłaty bezpośrednie do gruntów rolnych w następujących wysokościach:

c) za 2008 r. – w kwocie 102.578,50 zł,

d) za 2009 r. – w kwocie 143.868,04 zł.

(dowód z koperty 95 – decyzje Kierownika Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia: 26 lutego 2007 r., 29 listopada 2007 r., 11 lutego 2009 r., 17 listopada 2009 r.)

W latach 2010-2012 powódka sprzedała nieruchomości rolne za kwotę 3.625.963 zł, 3.000.000 zł, 1.500.000 zł i 4.900.000 zł. Z uzyskanych pieniędzy spłaciła zobowiązania wobec prowadzonych przez siebie lub wspólnie z A. K. zobowiązań. Pozostała część otrzymanych środków została przeznaczona na specjalistyczne leczenie córki powódki i A. K. oraz na pokrycie kosztów pobytu wspólnego syna konkubentów w Kanadzie, a także na bieżące utrzymanie.

(dowód: akty notarialne Rep. A (...), Rep. A (...), Rep. A (...) k. 99-113, oświadczenie powódki k. 114v)

Pomimo składanych deklaracji przepisania domu na wspólne dzieci z powódką, A. K. tego nie zrobił. W 2012 r. powódka z dziećmi wyprowadziła się ze wspólnie zajmowanego domu i zamieszkała w wynajmowanym domu w R.. Powódka zabrała materace, małe łóżko córki K. i drobne osobiste rzeczy. A. K. nie partycypował w kosztach utrzymania dzieci, dlatego powódka wszczęła postępowanie o alimenty. Po wyprowadzeniu się powódka otrzymała ze sprzedaży ziemi 1.260.000 zł. Za tę kwotę utrzymuje dzieci, spłaca kredyt, zakupiła towar od spółki (...) Sp. z o.o.” za kwotę 300.000 zł. Za powyższą kwotę utrzymywała wynajmowany dom w R.. W celu leczenia córka tymczasowo przebywa w Kanadzie. Córka cierpi na chorobę nowotworową.

(dowód: zeznania powódki k. 882, zeznania świadka A. M. k. 282)

Po rozstaniu powódki z A. K., partnerzy zawarli w dniu 12 marca 2012 r. umowę, w której Pan K. przejął na siebie pożyczkę wynikającą z umowy zawartej pomiędzy powódką a D. S., jako częściowy podział majątku. Pan K. pożyczkę spłacił.

(dowód: umowa k. 158, oświadczenie k. 159)

Wyrokiem Sądu Rejonowego w (...)z 30 sierpnia 2013 r. w sprawie III RC (...) zasądzono od A. K. na rzecz małoletnich dzieci A. i K. odpowiednio po 1.100 zł i 700 zł miesięcznie.

(dowód z akt KM (...) Komornika Sądowego w przy SR w (...) R. K. (1) ki. 1, koperta 5a,

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w (...) w sprawie V GC (...) z dnia 21 listopada 2013 r. zobowiązano A. K. do zapłaty na rzecz (...) Sp. z o.o. kwoty 22.223,86 zł wraz z kosztami procesu. Spółka (...) Sp. z o.o. będą wówczas w likwidacji wszczęła przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne Km (...). Dłużnik zapłacił 15.000 zł. Na skutek cofnięcia wniosku wierzyciela postępowanie umorzono.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie I Nc (...) Starszy Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w (...) nakazał A. K. zapłacić na rzecz L. w O. kwotę 23.444,88 zł z kosztami procesu.

(dowód z akt (...) Komornika Sądowego przy SR w (...) R. K. (1) koperta 7a, postanowienie k. 57, wniosek wierzyciela k. 56, dowód z akt KM (...) Komornika Sądowego przy SR w (...) R. K. (1) koperta 4a, dowód z akt KM (...) k.2, 32, 33)

Pozwana i A. K. zawarli w dniu 19 lipca 2014 r. związek małżeński (bezsporne).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 15 października 2014 r. w sprawie I Nc (...) Starszy Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w (...) zobowiązał A. K. do zapłaty na rzecz Gminy O. kwoty 5.218,48 zł wraz z kosztami procesu.

Koszty wynikające z nakazu zostały przez A. K. całkowicie zapłacone, dlatego postępowania egzekucyjne zostały umorzono.

(dowód z akt KM (...) Komornika Sądowego przy SR w (...) R. K. (1) koperta 7a, postanowienie k. 57, wnioski wierzyciela k. 56, dowód z akt KM (...) Komornika Sądowego przy SR w (...) R. K. (1) koperta 4a, dowód z akt KM (...) k.2, 32, 33, dowód z akt niniejszej sprawy k. 146-156)

W toku postępowania egzekucyjnego mającego na celu wyegzekwowanie zaległych i bieżących alimentów egzekucja z rachunku bankowego okazała się bezskuteczna.

(dowód z akt KM (...) Komornika Sądowego przy SR w (...) R. K. (1))

W dniu 11 kwietnia 2015 r. działalność powódki pod nazwą (...) została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej.

(dowód: wydruk z (...) koperta 95)

Z uwagi na niezłożenie wniosku o wznowienie wykonywania działalności gospodarczej przed upływem okresu 24 miesięcy od dnia zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, na mocy art. 34 ust. 2 pkt 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, z dniem 27 listopada 2015 r. A. K. jako prowadzący działalność pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe (...) został wykreślony z Ewidencji Działalności Gospodarczej.

(dowód: wydruk z (...) k. 66)

Umową darowizny z dnia 15 maja 2016 r. A. K. darował nieruchomości niezabudowaną (działkę (...)) na ulicy (...) pozwanej, M. S. (1).

(niezaprzeczone, a nadto dowód: odpisy z księgi wieczystej k. 8-10)

W 2017 r. zajmował się sprzedażą obrazów i ich reprodukcją. W ten sposób chciał wypromować nazwisko ojca swojej żony, który był malarzem.

(świadka A. K. k. 197, zeznania świadka T. D. k. 282)

Po rozstaniu byli konkubenci nie mogli dojść do porozumienia w sprawie rozliczeń inwestycyjnych poczynionych na dom (bezsporne).

Sąd zważył, co następuje:

W toku tak ustalonego stanu faktycznego powództwo uwzględni, aczkolwiek nie w pełnej wysokości.

Materiał dowodowy pozwala przyjąć, że powódka i A. K. tworzyli nieformalny związek w okresie do 1995 do 2012 r. Sąd swoje ustalenia oparł na zeznaniach świadków takich jak: matka powódki – E. W., siostrzenicy powódki – I. Z., syna powódki

i Pana K. – A. M., a także innych świadków J. H., M. P., B. M., R. R. (1), T. D., dając im wiarę w części w jakiej korelowały ze sobą. Przy czym Sąd uznał zeznania powódki za niewiarygodne co do poczynionych nakładów inwestycyjnych na budowę i wykończenie domu na ulicy (...), gdyż nie znalazły pokrycie

w dokumentach czy zeznaniach świadków niespokrewnionych z powódką. Nadto przy składaniu wniosku o zwolnienie od kosztów powódka zataiła informacje o kilkumilionowych kwotach otrzymanych ze sprzedaży nieruchomości rolnych, co skutkowało cofnięciem jej zwolnienia od kosztów sądowych. To również negatywnie rzutuje na ocenę jej wiarygodności dowodowej.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest to, że od 1995 r. do 2012 r. powódka i A. K. prowadzili własne jednoosobowe oraz wspólne działalności gospodarcze. A. K. prowadził Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe (...) (sprzedaż drzwi hiszpańskich), A. 2 A. K. (sprzedaż kółder), powódka zaś (...) (sprzedaż kosmetyków, galanterii i innych akcesoriów), a potem (...)”, początkowo jako jednoosobowa działalność, a od 2006 r. jako spółka jawna, w której powódka i A. K.

mieli po 50% udziałów. Powódka także początkowo samodzielnie prowadziła działalność pod nazwą (...) polegająca na sprzedaży kosmetyków, a potem w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z A. K., gdzie udziały wynosiły odpowiednio 49% i 51% i skupiła się na branży meblarskiej, podobnej do (...). W trakcie trwania konkubinatu powódka zajmowała się rolnictwem, nabywała ziemię, na której uprawiała rośliny, które następnie sprzedawała. Nie ma jednak dostatecznych podstaw do przyjęcia, że w tym czasie dokonywali wspólnych zakupów w sposób prowadzący do powstania między nimi współwłasności majątku wskazanego w pozwie, czy też że powódka dokonała nakładów na nieruchomości konkubenta w wysokości dochodzonej pozwem.

Niezaprzeczalnym jest fakt, że nieruchomość, na której została wybudowany pensjonat, który przez wiele lat stanowił dom dla powódki, A. K. i ich wspólnych dzieci, została nabyta do majątku osobistego A. K.. Podobnie zresztą przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności w 2003 r. objęło tylko jego. Na marginesie należy tylko wskazać, że powódka tej kwestii nie podnosiła i nie czyniła z gruntu przedmiotu swoich roszczeń. W uzasadnieniu pozwu wyraźnie akcentuje kwestię kosztów budowy i wykończenia domu, a nie zakupu działki

Oczywistym jest, że skoro strony nie były małżeństwem, do rozliczenia ewentualnych przesunięć majątkowych między nimi nie mogą znaleźć zastosowanie przepisy regulujące sposoby rozliczania małżonków. Nie ma żadnych dowodów, że od września 1999 r. kiedy to rozpoczęły się prace na nieruchomości (wówczas będącej w użytkowaniu wieczystym interwenienta) strony zawierały jakiegokolwiek umowy dotyczące ich wspólnych przedsięwzięć o charakterze gospodarczym lub majątkowym albo w jakimkolwiek sformalizowany sposób regulowały dokonane między sobą przesunięcia majątkowe, czy też czyniły przysporzenia i świadczenia podlegające umownemu rozliczeniu.

Kwestia wzajemnych rozliczeń osób pozostających w nieformalnych związkach nie została wprost uregulowana przez przepisy kodeksu cywilnego. Judykatura wypracowała w tej kwestii różne stanowiska, dopuszczając zarówno możliwość stosowania przepisów o zniesieniu współwłasności, jak i oparcie rozliczeń majątkowych konkubentów na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu. Wybór jednego ze wskazanych uregulowań może być uzależniony od okoliczności konkretnej sprawy, a także od przedmiotu rozliczeń. Chociaż bezpodstawne wzbogacenie nie może być uznane za uniwersalną podstawę rozliczeń majątkowych po ustaniu związku pozamałżeńskiego, to podstawy takiej nie można odrzucić. Można ją bowiem zastosować, gdy zachodzą podstawy do uwzględnienia roszczeń wyrównawczych mających zrekompensować uszczerbek powstały w majątku jednego z partnerów, odpowiadający przysporzeniu na rzecz majątku drugiego z byłych członków wspólny osobisto-majątkowej. Bezpodstawne wzbogacenie jest szczególnym zdarzeniem prawnym, w wyniku, którego bez podstawy prawnej powstaje nowa sytuacja, polegająca na wzroście majątku po stronie podmiotu wzbogaconego, kosztem jednoczesnego pogorszenia sytuacji majątkowej osoby zubożonej. Zarówno zubożenie, jak i wzbogacenie wywołane są tą samą przyczyną, przy czym przesunięcie majątkowe nie jest wynikiem świadczenia (zobowiązania). Dla porównania, dla konstrukcji nienależnego świadczenia niezbędne jest wykazanie, w wyniku jakiego zobowiązania świadczenie zostało spełnione. Nieistnienie stosunku zobowiązaniowego powoduje, że dokonane

w ustalonych okolicznościach przesunięcia majątkowe pozbawione są podstawy i podlegają zwrotowi o wartość wzbogacenia (art. 405 k.c.), zaś sytuacje z art. 410 k.c. zakładają uzyskanie korzyści majątkowej w następstwie świadczenia, czyli zachowania zmierzającego do wykonania zobowiązania. Jeżeli określone przesunięcie majątkowe nie jest wynikiem świadczenia (istniejącego zobowiązania), nie powstaje roszczenie o nie tj. o zwrot nienależnego świadczenia, lecz o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia na zasadach ogólnych (art. 405 k.c.). Zgodnie bowiem z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby nie było to możliwe, do zwrotu jej wartości. Przy czym zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia nakładów na nieruchomości pozwanej powinien udowodnić powód, gdyż to on z tego faktu wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że warunkiem uwzględnienia takiego żądania byłoby ustalenie, że wzbogacenie byłego konkubenta nastąpiło bez odpowiedniego ekwiwalentu po stronie osoby, która świadczyła na jego rzecz kosztem swojego majątku.

Roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia czy nienależnego świadczenia, jako mające charakter subsydiarny, mogą być podnoszone tylko przy braku innej podstawy prawnej rozliczeń. Jeśli zatem okoliczności sprawy wskazywałyby na istnienie ważnej umowy (np. zlecenia), istnienie współwłasności lub możliwość dokonywania

rozliczeń na podstawie art. 226 k.c., stosowanie art. 405 i następnych byłoby wyłączone. Konkubent będzie spełniał świadczenie, na przykład, z uwagi na chęć umocnienia konkubinatu, aby ten nie uległ rozpadowi (A. S., Konkubinaty a bezpodstawne wzbogacenie, Uwagi na tle judykatury SN, RPEiS z 1989 r., z. 3).

Jeśli konkubent czyni nakłady na rzecz drugiego, mylnie uważając, że inwestuje w swoją nieruchomość, to znajdzie zastosowanie art. 405 k.c. Jeśli jednak dokonuje tych wydatków, gdyż chce dokonać przysporzenia na rzecz konkubenta, to może pod pewnymi warunkami znaleźć zastosowanie art. 410 k.c.

W tym przypadku nie mamy wprost do czynienia z żadną z tych dwóch sytuacji, ale bardziej zbliżona do okoliczności tej sprawy jest pierwsza z nich. Nie ulega wątpliwości, że majątek interwenienta ubocznego, którego składnikiem stała się wartościowa nieruchomość pomnożył się m.in. dzięki staraniom powódki. Czyniąc starania majątkowe na powstanie domu, powódka nie miała określonego zamiaru przysporzenia korzyści wyłącznie na rzecz swego konkubenta.

Z okoliczności sprawy wynika, że powódka zdawała sobie sprawę z tego, iż grunt jest własnością jej konkubenta, lecz w ogóle nie przemyślała tego, jak będzie przedstawiać się kwestia własnościowa nieruchomości po posadowieniu i wykończeniu domu. W tej sprawie nie doszło do żadnego zdarzenia, które mogłoby wzbudzić w powódce myśl, że wspólnie budowany dom stanowić będzie przedmiot bliżej nieokreślonej współwłasności. Nikt powódki o tym nie zapewniał, nikt jej takiej koncepcji nie poddawał, nikt z nią tego w tym kierunku nie uzgadniał. Przeciwnie, powódka – jak się wydaje – była w przekonaniu, że dom zostanie „zapisany” dzieciom. Konkubenci aż do rozstania tworzyli zgodny, trwały związek i nie analizowali skutków ewentualnego rozstania. Budowali oraz wykańczali dom w przekonaniu, że się nie rozstaną. Nie było między nimi umowy, nie było zobowiązania.

Świadczący konkubent może być świadomy braku podstawy prawnej podejmowanego przezeń działania, lecz może uważać, że dojdzie do realizacji zamierzonego celu, osiągnięcia konkretnego skutku gospodarczego lub zachowania się drugiego z konkubentów w określony sposób. Cel świadczenia może być objęty porozumieniem obu stron. Zubożony spełnia zatem świadczenie po to, aby później, przy współudziale konkubenta, został osiągnięty określony cel, np. zawarcie małżeństwa. Okoliczności tej sprawy nie wskazują i na to. Brakuje i twierdzeń, i dowodów, by uznać, że strony planowały zawarcie związku małżeńskiego.

Sytuacje, w których zastosowanie mają przepisy o bezpodstawnym świadczeniu lub o świadczeniu nienależnym, będą dotyczyły przede wszystkim przypadków, gdy jedno z konkubentów dokonywało nakładów na rzecz stanowiącą majątek odrębny drugiego konkubenta, gdy świadczona była przezeń praca, usługi na rzecz partnera. Warto przytoczyć wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 9 kwietnia 2010 r. (sygn. akt I ACa 222/10, OSAW 2010/4/193). Z jego uzasadnienia wynika, że nieodpłatne wykonywanie pracy na rzecz drugiego skutkuje jego bezpodstawnym wzbogaceniem o wartość majątkową, jaka z jego majątku nie wyszła, i jako uzyskana bez podstawy prawnej korzyść, co do zasady podlega zwrotowi (art. 405 k.c.), a przyjęcie, że nakład pracy jednej ze stron na rzecz drugiej został zrównoważony przez korzyść wynikającą z zamieszkiwania przez nią w cudzym domu, jest uzasadnione jedynie w sytuacji, gdy rozmiar poczynionych przez tę stronę nakładów na rzecz właściciela domu nie był znaczny. Skoro zaś powódka, pozostająca z pozwanym w konkubinacie, przez wiele lat włączała środki finansowe uzyskane z pracy zawodowej i prac chałupniczych do wspólnego budżetu stron, prowadziła dom i gospodarstwo stron oraz wychowywała ich wspólną córkę, a ponadto intensywnie pracowała fizycznie przy budowie domu i partycypowała w kosztach budowy, brak podstaw do uznania, że poniesione przez nią nakłady zostały wyrównane na skutek zamieszkiwania przez nią w domu stanowiącym wyłączną własność powoda.

Tezę tę należy odnieść w dużym stopniu do okoliczności niniejszej sprawy, mając na uwadze fakt, że mieszkanie powódki w pensjonacie nie było przedmiotem zarzutu strony pozwanej.

Należy jeszcze rozważyć, jakie zarzuty może podnieść osoba, przeciwko której wystąpiono z roszczeniem opartym na art. 410 k.c. Jak wyżej wskazano, sąd, ustalając zakres zubożenia powoda, musi mieć na uwadze również korzyści, jakie odniósł, pozostając w związku konkubenckim (tzw. teoria salda). Mogło przecież dojść do zbilansowania się wartości świadczeń. Możliwe jest również twierdzenie, że świadczenie zubożonego nie służyło realizacji zamierzonego celu, lecz służyło bieżącej realizacji wspólnego życia. Wykluczałoby to wówczas *condictio causa data*, gdyż tak rozumiany

cel świadczenia został już osiągnięty. Możliwe jest również powołanie się na treść art. 411 pkt 2 k.c., tj. że spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego i dlatego wyłączony jest obowiązek jego zwrotu. Na przykład, jeśli konkubenci od kilkunastu lat mieszkali ze sobą, mają wspólne dzieci, to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego byłoby domaganie się przez konkubenta zwrotu od konkubiny wartości drobnych prac, jakie poczynił we wspólnym domu, które to prace poprawiały również jakość jego życia. Zatem cel świadczenia został już osiągnięty (A. Szlęzak, tamże). Sąd ma również na względzie pracę konkubentki polegającą na wychowywaniu dzieci, prowadzeniu wspólnego domu, które to „usługi” odciały jej konkubenta, zwalniały z poświęcania czasu tym czynnościom (uzasadnienie wyrok cyt. wyżej Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 9 kwietnia 2010 r.).

Jeśli okaże się, że roszczenie oparte na przepisach o świadczeniu nienależnym jest zasadne, niekiedy wykazanie zakresu wzbogacenia może okazać się bardzo trudne. Sądy w takich przypadkach mogą zasądzać dochodzone świadczenie na podstawie art. 322 k.p.c. Uwzględniając powództwo, sąd powinien zasądzić wartość korzyści, mając na uwadze jej stan i ceny z daty wyrokowania (wyrok SN z 7 maja 2009 r., IV CSK 27/09, LEX nr 515447).

Mając na uwadze przytoczone wyżej tezy, Sąd uznał, że w niniejszej sprawie właściwszą podstawą prawną dla wszystkich roszczeń powoda jest wskazany w pozwie art. 405 k.c. niż art. 410 k.c. Ten drugi przepis, zwłaszcza w kontekście nakładów na budowę domu, mógłby dać efekty oderwane od realiów – np. gdyby suma wydatków na budowę była wyższa od wartości rynkowej nieruchomości po budowie. Mogłoby to prowadzić do nieuzasadnionego pokrzywdzenia wzbogaconego konkubenta. Bardziej uzasadnione jest ustalenie, na ile wartość majątku drugiego konkubenta wzrosła dzięki staraniom pierwszego.

W podobnym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny w Szczecinie stwierdził w uzasadnieniu wyroku z 6.12.2012 r. (I A Ca 675/12), że rozliczeniu pomiędzy konkubentami z tytułu wybudowania domu podlega wartość rynkowa wzniesionego na działce budynku, wynikająca z odjęcia wartości gruntu od wartości łącznej nieruchomości po budowie – i to wyznacza wartość poniesionych nakładów. Oznacza to, że nakładami konkubentów na budowę domu wartość nieruchomości stanowiącej działkę została podwyższona do poziomu aktualnej wartości całej nieruchomości.

Rzeczą zasadniczą i wyjściową jest wartość nieruchomości, która została podana w pozwie jako 3.000.000 zł i została zaprzeczona przez stronę pozwaną, zatem wymagała udowodnienia przez powódkę. Jak już wskazano, powódka ograniczyła się w tym zakresie do stwierdzenia, że w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przeciwko partnerowi (powódka podała sygnatury akt) A. K. podał wartość nieruchomości na kwotę 3.000.000 zł i na taką kwotę opiewa wycena nieruchomości dokonana

w postępowaniu egzekucyjnym, a ponieważ połowę kosztów budowy poniosła powódka, należy jej się ta połowa. Sąd zgromadził już we wstępnym etapie procesu akta spraw egzekucyjnych podanych przez powódkę i wśród dokumentów w nich zawartych nie ma żadnej wyceny nieruchomości, o której wspomniała powódka we wniosku dowodowym. Zresztą, nawet gdyby wycena taka tam się znalazła, nie mogłaby być uznana za wystarczający, przekonujący dowód w tym zakresie, ponieważ udowodnienie tej spornej okoliczności, wymagającej wiedzy specjalnej, powinno nastąpić zgodnie z zasadą bezpośredniości postępowania poprzez zasięgnięcie opinii biegłego sądowego w procesie, a o to powódka nie wnioskowała i nie zaszły żadne szczególne okoliczności skłaniające do dopuszczenia takiego dowodu przez Sąd z urzędu.

Fakt, czy dłużnik w postępowaniu egzekucyjnym podawał komornikowi kwotę 3.000.000 zł, nie ma znaczenia dla ustaleń w niniejszym procesie. Wypowiedzi A. C.-K. w innym postępowaniu nie mogą być tutaj uznane za wiążące uznanie omawianej kwoty, tym bardziej, że ich celem było opóźnienie lub zablokowanie egzekucji z nieruchomości. Nadto z taką kwotą nie zgadza się w tym procesie pozwana i w żadnym razie nie można uznać, że przyznała choćby w sposób dorozumiany omawianą tu wysokość.

Wytknięty tu brak dowodowy nie oznaczał jednak, że powódka nie wykazała w ogóle wartości nieruchomości. Nie wykazała jej do poziomu przez siebie wskazywanego. Należy zwrócić uwagę, że profesjonalni pełnomocnicy pozwanej i interwenienta ubocznego na rozprawie podawali, że zdaniem ich mocodawców aktualna wartość nieruchomości

wynosi 2.000.000 zł. Do tej kwoty można więc uznać, że wartość została przyznana i nie wymaga dowodu. Co więcej, interwenient uboczny pytany na rozprawie o wartość rynkową działki, na której posadowiono pensjonat, wskazał na kwotę 400.000 zł, a pełnomocnik pozwanej wartości tej nie prostował. Można więc uznać, że obie wyżej wymienione kwoty zostały podane przez stronę pozwaną. Jeśli zaś powódka twierdzi, że wartość nieruchomości jako całości powinna być wyższa, zaś wartość działki niższa – powinna to udowodnić, a tego nie uczyniła. Tym samym Sąd doszedł do przekonania na podstawie powyższych wypowiedzi stron i zawartości materiału dowodowego, że 2.000.000 zł minus 400.000 zł = 1.600.000 zł to wartość odpowiadająca budynkowi wartość nakładów poniesionych łącznie przez oboje konkubentów.

W ustalonym stanie faktycznym kwalifikacja prawna żądania zwrotu wartości korzyści majątkowej uzyskanej przez pozwaną, która w wyniku umowy darowizny uzyskała korzyść kosztem powódki, w ocenie Sądu jest prawidłowo. Albowiem zgodnie z art. 407 k.c. jeżeli ten kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, rozporządził korzyścią na rzecz osoby trzeciej bezpłatnie, obowiązek wydania korzyści przechodzi na tę osobę trzecią. Legitymacja bierna pozwanej wynika z zawartej z A. K. umowy darowizny z 15 maja 2016 r.

W związku z powyższym spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół ustalenia, w jakim zakresie i jakie nakłady zostały poczynione przez powódkę z jej majątku na rzecz nieruchomości pozwanej, a wcześniej A. K..

W realiach niniejszej sprawy oznacza to, że dla uwzględnienia żądań powódki konieczne było ustalenie, że w okresie wspólnego konkubinatu z A. K. poczyniła ona na jego rzecz nakłady o równowartości żądania obecnie kwoty, nie uzyskując nic w zamian (ta ostatnia kwestia nie była poruszana w formie zarzutu przez stronę pozwaną).

Zastrzec należy, że ustalenie, w jakich częściach konkubenci przyczynili się do budowy i wykończenia domu, nie może w żadnym razie sprowadzać się do zsumowania dostarczonych Sądowi faktur i umów, zawierających z jednej strony imię i nazwisko powódki, a z drugiej strony imię i nazwisko pozwanego. Jest oczywiste w tej sprawie, że partnerzy mieli „wspólną kasę”, nie było między nimi w tym zakresie ani rozdziału, ani konfliktów. Skoro pieniądze były mieszane i traktowane umownie jako wspólne, nie można zakładać, że czyniąc konkretny zakup na budowę i otrzymując fakturę na siebie (jako nabywcę) dana strona wydatkowała pieniądze konkretnie zarobione przez siebie. Dlatego porównanie ilości, dat i wartości faktur przedstawionych przez obie strony może tylko posiłkowo świadczyć o tym, kto w przypadku danego zakupu zajął się tym zakupem i w jakim stopniu dana strona była w danym okresie zaangażowana budową i wykończeniem. Nieco większą wagę należy przyznać kwotom dochodów uzyskiwanych przez danego partnera w poszczególnych latach, ale i to nie oddaje wprost zaangażowania finansowego w budowę i wykończenie, ponieważ konkubenci prowadzili działalności gospodarcze w różnorodnych formach i dochód spółki nie ma prostego przełożenia na dochód wspólnika, ponadto dokumenty księgowe dotyczące dochód i strat przedsiębiorstw mogą dać np. w kontekście zapasów magazynowych mylny obraz tego, czy strata lub dochód przedsiębiorstwa w znaczeniu księgowym oznaczały dochodowość gotówkową.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd uznał, że w tym konkretnym przypadku ścisłe udowodnienie wysokości bezpodstawnego wzbogacenia nie jest możliwe, co przemawia za koniecznością zastosowania art. 322 k.p.c.

Zebrany materiał dowodowy jednoznacznie prowadzi do ustalenia, że powódka i A. K. byli postrzegani jako zgodny związek. Prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, przy czym obowiązki domowe były przerzucane na pracowników A. K., który w ramach zawieranych z pracownikami umowami, najczęściej były to umowy zlecenie, zlecał wykonywanie prac porządkowych w domu. Konkubenci, mieszkając wspólnie na ulicy (...) w O. (okolice S.), jak równie przy (...) (osiedle (...)) mieli pomoc domową - osoby, które wyręczały konkubentów w sprzątaniu, gotowaniu, czy opiece na dziećmi. Nie umniejsza to tym roli powódki w życiu rodzinnym partnerów, gdyż świadek J. H. będąc w okresie od 1999-2005 r. pomocą domową u konkubentów, zeznała, że powódka również dbała o dom, wykonując tożsame prace z pomocą domową. Świadek B. M. zeznała, że powódka wychodziła na spacer

z małym wówczas synem. Nadto należy zwrócić uwagę, że dom - pensjonat, w którym powódka ze swoim partnerem mieszkali, był bardzo duży. Naturalnym jest, że przy wielości pokoi i łazienek powódce, jako osobie dbającej o ognisko domowe, było bardzo trudno się tym zająć i równocześnie prowadzić rozpoczęte działalności gospodarcze.

Prace nad budową domu rozpoczęły się w 1999 r. Pierwsza część domu została wybudowana i wykończona w 2001 r. Wówczas konkubenci, z jednym wtedy dzieckiem, wspólnie tam zamieszkali, tworząc rodzinę. W dalszym okresie trwały prace nad budową pozostałej części domu i jego późniejsze wykańczanie, co miało swój finał na przełomie 2005/2006 r. W tym też okresie konkubenci prowadzili różne działalności gospodarcze samodzielnie (jednoosobowo) jak również w formie spółki jawnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Znamienne przy tym jest to, że okres swojej partycypacji

w budowę domu powódka ocenia na lata 2004/2005 r. (k. 883), a więc wtedy kiedy, jak zeznali świadkowie, trwał właściwy montaż dachu i prace wykończeniowe drugiej części domu. Powódka w tym okresie sfinansowała zakup i montaż kominka, elementów instalacyjnych, agd, gres. W tym okresie powódka pracowała na umowę o pracę w firmie swojego konkubenta PHU (...). Otrzymywała wynagrodzenie na poziomie najniższej krajowej. Jej dochód z wynagrodzenia był przeznaczany na bieżące utrzymanie. W pierwszym okresie deklarowanych przez siebie nakładów tj. w 2005 r. zgodnie z fakturami wydała na wykończenie domu ulicy (...) kwotę 42.427,40 zł (faktury z koperty 95). Jednocześnie w 2005 r., nie zrywając stosunku pracy, prowadziła działalność jednoosobowego pod nazwą (...) Tapicerskie,

a rok później w 2006 r. Molto B. przekształciło się w spółkę jawną

z udziałami po 50% dla obu konkubentów. Obie firmy zajmowały się branżą meblarską. I tak, powódka do 2006 r. dysponowała wynagrodzeniem za pracę w firmie (...) z dochodem rocznym w wysokości 5.245,66 zł (k. 807), który z roku na rok był większy z uwagi na wzrost najniższej krajowej. Nadto dysponowała dochodem z działalności jednoosobowej (...) Tapicerskie od stycznia 2006 r. do maja 2006 r. w wysokości 160.739,04 zł (vide: deklaracje PIT -5L koperta 95), zaś

w chwili przekształcenia (...) w spółkę jawną, na początku swojej działalności spółka wykazywała straty rzędu minus 56.964,16 zł. W następnych latach działalności strata się utrzymywała (por. k. 803 i n.).

W związku z powyższym trudno uznać, że w deklarowanym okresie

powódka poczyniła nakłady na przedmiotową nieruchomość w żądanej wysokości, podczas gdy w tym okresie jej dochód ze stosunku pracy

i prowadzonych działalności nie przekraczał kwoty 170.000 zł. Nadto

w deklarowanym okresie, powódka rozpoczęła działalność rolniczą, jednak

w tym celu już w 2004 r. pożyczyla pieniądze od osób trzecich, w tym banku,

o czym sama zeznała (k. 882). Tym bardziej trudno uznać, że w tym czasie miała środki na wykończenie domu.

Wprawdzie powódka otrzymywała dopłaty rolne do posiadanej nieruchomości oraz utrzymywała się jarmużu, groszku i pszenicy, jednak było to już po okresie budowy domu, po jego wykończeniu,

a co najważniejsze po deklarowanym okresie partycypacji w jego budowie. Podczas gdy w okresie największych nakładów na budowę domu od 1999 r. do 2006 r., jej udokumentowany nakład obejmuje rok 2005 r. na kwotę 42.427,40 zł. Nadto powódka nie wykazała wysokości otrzymywanych dochodów z lat wcześniejszych. Przedstawiła jedynie dokumenty obrazujące jej status majątkowy od 2006 r., a więc po faktycznym już wybudowaniu domu i jego wykończeniu i po deklarowanym okresie czynienia nakładów na sporną nieruchomość.

Oczywiście nie można przyjmować, że powódka wcześniej nie uzyskiwała żadnych dochodów. Przeczą temu przedłożone faktury z 2005 r. Należy także pamiętać, że w czasie trwania konkubinatu była zatrudniona na umowę o pracę w PHU (...), której to właścicielem był A. K..

Zaś wobec braku wykazania wysokości uzyskiwanych w tym okresie dochodów, trudno uznać twierdzenia powódki za uzasadnione, podczas gdy

w okresie 1999-2006 r. A. K. otrzymywał zdecydowanie większy dochód, albowiem w 1998 r. - 95.235,01 zł, w 1999 r. - 30.750,46 zł, w 2000 r. - 70.218,94 zł, w 2001 r., - 26.878,47 zł., 2002 r., - 32.023,47 zł, w 2004 r. - 76.504,78

zł, w 2006 r. – 100.639,08 zł. Nadto w okresie 1994-2000 sprzedawał koldry w S.. W okresie 1999-2005 na budowę domu A. K. wydał nominalnie ponad 300.000 zł. Faktury były wystawiane na jego jednoosobową firmę lub imiennie na niego.

Prowadzona przez powódkę działalność rolna zyski zaczęła przynosić od 2006 r. Wtedy też ze sprzedaży produktów rolnych (jarmużu, grochu i pszenicy) otrzymywała 400.000 zł, z czego 170.000 zł było przeznaczona na dalszą działalność. Wtedy też zaczęła otrzymywać pierwsze dopłaty do nieruchomości rolnych 110.603,31 zł. W późniejszych latach były to podobne kwoty, a w 2009 r. – ponad 143.000 zł. Majętność powódki była zdecydowanie lepsza po 2006 r., w szczególności w 2007, 2010 – 2012 r. kiedy następowała sprzedaż nieruchomości rolnych, z których powódka otrzymała kilka milionów złotych. Część z tych środków było przeznaczona na bieżące utrzymanie dzieci, w tym chorującej córki i kosztowne leczenie za granicą oraz koszty pobytu syna w USA i Niemczech.

W realiach niniejszej sprawy wynika, że w okresie faktycznej budowy, wyposażania pensjonatu – domu na Sielskiej w zdecydowanie większym zakresie partycypował A. K.. Nie tylko dlatego, że przemawiają za tym faktury imienne na jego nazwisko, ale przede wszystkim, że w tym okresie osiągał zdecydowanie większy zysk niż powódka, które nie wykazała, jakiego rzędu dochody osiągała w 2004 i 2005 r. Nadto od 1998 r. od czasu kiedy wybudował kamienicę na ulicy (...) w O., do 2004 r. A. K. z wynajmu otrzymywał 10.000 zł miesięcznie czynszu. Podczas, gdy z tego okresu powódka nie dokumentuje osiąganych przez siebie dochody, w tym z prowadzonej przez nią działalności jednoosobowej (...) (...).

W ocenie Sądu, powódką w niniejszym procesie nie sprostano obowiązkowi wynikającemu z regulacji zawartej w art. 6 k.c. dających podstawę do uwzględnienia jej żądania w całości. Niemniej jednak Sąd miał na uwadze, że przez kilkanaście lat nieformalnego związku powódka czyniła nakłady, zajmowała się domem, dbała o niego, pielęgnowała dzieci. Nadto zajmowała się w gruncie rzeczy wspólnymi interesami konkubentów jak spółka (...) sp. j., (meble tapicerskie), która zanim została przekształcona przynosiła zysk. Wcześniej powódka zajmowała się sprzedażą kosmetyków, galanterii skórzanej, a potem otrzymywała wynagrodzenie ze stosunku pracy w firmie (...). Para miała „wspólną kasę” i wspólnie partycypowała w kosztach swojego utrzymania, dzieci i pensjonatu. Jednak z uwagi na brak udowodnienia wysokości otrzymywanych dochodów, Sąd odwołując się do dyspozycji art. 322 k.p.c. uznał, że powódka partycypowała finansowo i organizacyjnie w kosztach budowy i wykańczania domu na poziomie 20%. Dla porównania warto wskazać, że faktury powódki opiewają na 42.427,40 zł, podczas gdy faktury A. K. na ok. 300.000 zł. Nadto Sąd miał na uwadze, że w okresie trwania przez wiele lat zgodnego związku, powódka osobiście świadczyła pracę na rzecz domu – pensjonatu, w tym sprzątanie, gotowanie, opieka na dziećmi.

Ostatecznie wartość nieruchomości przy ulicy (...) w O. została ustalona na kwotę 2.000.000 zł. Grunt został oszacowany na kwotę 400.000 zł (stanowiący wyłączną własność A. K.). Zatem do rozliczenia pozostaje kwota 1.600.000 zł. 20% z tej kwoty stanowi 320.000 zł. Powódka cofnęła żądanie co do kwoty 150.000 zł, dlatego Sąd zasądził na jej rzecz kwotę 170.000 zł.

Należy podkreślić, że pierwotna teza pozwanej o tym, że koszty budowy i wykończenia poniósł w całości jej mąż, jest nielogiczna – w końcu oboje zarabiali, choć nierównomiernie i naprawdę nic nie wskazuje na to, by nakłady szły w całości z zarobków jej męża, a zarobki powódki były przeznaczane na jej cele luksusowe. Pamiętajmy, że do rozstania para nie kłóciła się w kwestiach finansowych. Ponadto w piśmie procesowym z 20.02.2017 r. interwenient wspomina na stronie ostatniej o ewentualnym udziale powódki w tworzeniu „majątku wspólnego”, zaś z załącznika do tego pisma (umowy z 12.03.2012 r. – k. 158) wynika, że konkubenci rozliczali pożyczkę jako „częściowy podział majątku wspólnego”.

Trzeba też podkreślić, że wszelkie kwoty zadłużenia wskazywane przez pozwaną i interwenienta ubocznego – jako te, które zostały zaciągnięte przez powódkę, a spłacone przez męża pozwanej – nie stały się w tym procesie przedmiotem oświadczenia o potrąceniu (ani wyraźnego, ani dorozumianego), dlatego ich poniesienie nie miało znaczenia dla niniejszego rozstrzygnięcia.

Dlatego, mając na uwadze powyższe, po myśli art. 405 k.c. w zw. z art. 407 k.c. zasądono od pozwanej M. S. (1) na rzecz powódki kwotę 170.000 zł. Sąd w pozostałym zakresie powództwo oddalił jako nieudowodnione.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c. Zobowiązanie wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia (w tym obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia) jest roszczeniem wymagalnym od chwili odpadnięcia podstawy świadczenia, co oznacza jedynie tyle, że z tą chwilą świadczący nienależnie może wystąpić z roszczeniem o zwrot świadczenia. Jednak wymagalność roszczenia tj. możliwość jego dochodzenia, należy odróżnić od terminu świadczenia tj. chwili do której świadczenie powinno nastąpić i po bezskutecznym upływie której, zobowiązany popada w stan opóźnienia. W tym zakresie roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia ma charakter bezterminowego, a wobec tego opóźnienie w jego wykonaniu następuje dopiero wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Dopiero od tej chwili obciąża dłużnika obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie. Niemniej jednak dopiero postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie określiło jednoznacznie rozmiar poczynionych przez powódkę nakładów wg danych obowiązujących w dacie wyrokowania. Dlatego też dopiero od dnia wyrokowania można mówić

o opóźnieniu z zapłacie wymagalnej kwoty. W związku z powyższym Sąd zasądził odsetki od dnia 21 lutego 2018 r. do dnia zapłaty.

W punkcie II wyroku Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 203 § 3 k.p.c. i art. 355 § 1 k.p.c. Pismem procesowym z dnia 20 października 2017 r. powódka cofnęła częściowo swoje żądanie. Pozwana, jak również interwient uboczny na rozprawie w dniu 20 listopada 2017 r. na powyższe wyrazili zgodę.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozdzielenie, stosownie do wyniku sprawy. Powódka domagała się zasądzenia zapłaty kwoty 1.500.000 zł. Ostatecznie utrzymała się z żądaniem 170.000 zł. Oznacza to, że powódka wygrała niniejszy proces w 11,33% ($170.000 \text{ zł} \times 100 : 1.500.000$) zł.

Powódka poniosła następujące koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony 14.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 66.531,05 zł tytułem kosztów sądowych, łącznie 80.948,05 zł.

Pozwana zaś poniosła koszty 14.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 8.501,15 zł tytułem kosztów sądowych, łącznie 22.918,15 zł.

Koszty interwienta ubocznego to wynagrodzenie pełnomocnika i opłata od pełnomocnictwa, łącznie 14.417 zł.

Powódka winna zatem zwrócić pozwanej kwotę 20.321,52 zł ($22.918,15 \times 88,67\%$) zaś pozwana winna jest zwrócić powódce kwotę 9.171,41 zł ($80.948,05 \text{ zł} \times 11,33\%$). Po dokonaniu stosunkowego rozdzielenia kosztów powódka winna jest pozwanej kwotę 11.150,11 zł ($20.321,52 \text{ zł} - 9.171,41 \text{ zł}$).

O nieuiszczonej w niniejszej sprawie wydatkach (opłata sądowa i koszty stawiennictwa świadka), Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Do rozliczenia pozostała kwota 75.32,20 zł (75.000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 32,20 zł tytułem kosztów stawiennictwa świadka). Z uwagi na fakt, że powódka przegrała niniejszy proces w 88,67% należało od niej ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa kwotę 66.531,05 zł, zaś od pozwanej kwotę 8.501,15 zł ($75.32,20 \times 11,33\%$). Przy czym Sąd nakazał od powódki ściągnąć kwotę 66.531,05 zł z zasądzonych roszczenia w oparciu o art. 113 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O kosztach postępowania zasądzonych na rzecz interwienta ubocznego, Sąd orzekł na podstawie art. 107 zd. 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. Na koszty te składały się wynagrodzenie pełnomocnika i opłata od pełnomocnictwa, łącznie 14.417 zł. Z uwagi na to, że powódka przegrała niniejszy proces 88,67%, zasadne było zasądzenie od niej na rzecz interwienta kwoty 12.783,55 zł, o czym orzeczono w pkt. VI sentencji wyroku.

Sędzia R. K.